

Explorări lingvistice în Ingineria Autovehiculelor

Conf. dr. Laura CÎȚU, Conf. dr. Adina MATROZI, Lect. dr. Silvia BONCESCU

Universitatea din Pitești, Departamentul de Limbi Străine Aplicate

Conf. dr. ing. habil. Adrian CLENCI

Universitatea din Pitești, Departamentul Autovehicule și Transporturi

În vremea aceea era în tot pământul o singură limbă și un singur grai la toți. (...) Și a zis Domnul: „Iată, toți sunt de un neam și o limbă au și iată ce s-au apucat să facă (...). Haidem, dar, să Ne pogorâm și să amestecăm limbile lor, ca să nu se mai înțeleagă unul cu altul”.
Facerea 11, 1-9

Fragmentul evocat în motto-ul acestei rubrici trimite la binecunoscutul mit biblic al turnului Babel, singurul, de altfel, care propune până astăzi o sursă a originii limbilor naturale. Din păcate, acest mit nu reprezintă și o teorie științific demonstrată și acceptată. Ceea ce nu înseamnă că originea limbilor nu a constituit un domeniu fundamental în preocupările cercetării lingvistice bazată pe un instrumentar științific. La bază s-a aflat, pe lângă fascinația eternă pe care această temă o va stârni, observația că limbile se comportă ca niște organisme vii, care se nasc, evoluează până la forme care ating uneori apogeul, acelea în care lasă umanității opere scrise eterne, iar uneori mai și mor, cum ar fi limba latină. Secolul al XIX-lea în special a fost marcat în spațiul european de gramatica comparativă sau gramatica istorică, un fel de arheologie comparată a limbilor. Un secol de cercetări cu rezultate inestimabile pentru cunoașterea limbajului ca facultate general umană și a limbilor naturale ca forme concrete de manifestare ale acesteia. Dar obiectivul esențial pe care l-a urmărit acest secol de cercetare lingvistică temeinică – obiectiv mărturisit sau nu totdeauna -, respectiv o explicație științifică a originii limbilor, nu a fost atins. De aceea a și fost abandonat. Comunitatea lingvistică a sfârșit prin a recunoaște că, deși evoluția limbilor poate fi descrisă și explicată în teorii științifice, este imposibil de demonstrat științific când și cum au luat naștere limbile. Ceea ce a lăsat ca moștenire acest secol de căutare a unui fel de Graal este astăzi mai degrabă un set de metode, un instrumentar util în anumite tipuri de cercetări lingvistice. Un astfel de instrument este descrierea *etimologiei* cuvintelor sau abordarea comparativă sau contrastivă a unor termeni, sintagme sau structuri frastive, ceea ce permite o mai bună înțelegere a funcționalității lor într-o anumită limbă.

Secolul XX, care debutează prin revoluția datorată lingvistului elvețian Ferdinand de Saussure, este marcat de o schimbare completă de paradigmă: neputând fi demonstrată științific originea limbilor, s-a convenit odată cu Saussure și până astăzi¹ că aceasta nici nu este necesară. Așadar, nu studiul *diacronic* al limbii este esențial, adică nu istoria și evoluția acesteia, ci abordarea în *sincronie*, adică în forma și funcționalitatea ei la un moment dat. Acesta trebuie să reprezinte obiectul științelor limbii, atât ca datorie față de teoria generală a cunoașterii cât și ca datorie societală. Astăzi, obiectivul general al oricărei cercetări lingvistice nu este să valideze în vreun fel mitul turnului Babel ci să reducă atât cât se poate efectele „păcatului” din Babilon care condamnă oamenii „să nu se mai înțeleagă unul cu altul” (v. motto).

¹ Pentru a pune capăt disputelor sterile și teoriilor fără susținere, Societatea de lingvistică din Paris emitea în 1865 deja că nu mai acceptă nicio comunicare având ca temă originea limbajului. Astăzi, tema mai este încă studiată doar în paleontologie, psihologie, biologie moleculară.

Sub aspect social, există instituții care reglementează în domeniul limbilor, care stabilesc *norme* lingvistice, iar sensul profund al acestei „legiferări” în limbă este tocmai această nevoie de consens, de raportare la referențiale unice, astfel încât codul lingvistic să asigure o comunicare cât mai eficientă în rândul utilizatorilor lui, cât mai puțin afectată de echivoc, ambiguitate, neînțelegere, eșec comunicațional și, în ultimă instanță, eșec al funcționării sociale. Academii sunt, în general, însărcinate cu această responsabilitate, așa cum este și Academia Română și și-o exercită prin publicarea de dicționare și gramatici, revizuite periodic astfel încât să asigure un echilibru între această nevoie de referențial unic, denumit *normă* și dinamica evolutivă a limbii în utilizarea ei concretă, denumită *uzaj*. Misiunea acestei instituții ar fi însă astăzi depășită de anvergura realităților lingvistice, dacă nu s-ar limita la normare doar în domeniul limbii generale. În ce privește limbajele diferitelor științe și domenii profesionale, limbaje specializate și care constituie domeniul de studiu al disciplinei lingvistice denumite *terminologie*, standardizarea și amenajarea lingvistică nu mai pot intra sub incidența Academiei Române. În fapt, *terminologul* este un profesionist al domeniului pe care își propune să-l studieze și la a cărui funcționalitate lingvistică își propune să contribuie, îndeosebi prin constituirea de dicționare de specialitate. Un terminolog poate fi un filolog care a ales să se specializeze într-un anumit domeniu, cum ar fi *ingineria autovehiculelor*, dar exercitarea acestei profesii presupune o formare anume, un aparat conceptual și demersuri specifice, însă cel mai adesea terminologul provine din rândul specialiștilor din domeniile respective, care au ales să-și exercite competențele în slujba limbajului specializat al domeniului. Cele mai notabile rezultate se obțin însă atunci când produsele terminologice sunt obținute prin efort de echipă interdisciplinar.

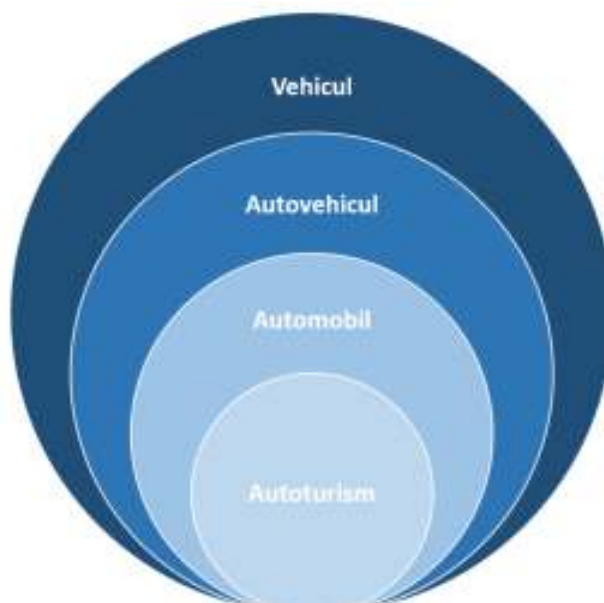
Realitatea românească actuală din domeniul evocat, cel al *Ingineriei autovehiculelor*, ridică din punct de vedere lingvistic problema necesității unei astfel de abordări, având în vedere următoarele elemente: evoluția rapidă a domeniului, care este în mod necesar însoțită de apariții lingvistice noi, contextul mondializării care presupune interferențe lingvistice intense, preeminența limbii engleze ca limbă principală de vizibilitate a cercetării științifice. Tot acest context dinamic face ca nevoia de a vehicula în mod unitar termeni specifici de către specialiștii domeniului, atât în limba română cât și în transferurile română/ engleză/ franceză/ germană și invers să devină o nevoie evidentă.

Obiectivul rubricii de față este să aducă astfel în atenție un corpus de termeni și structuri din domeniul *ingineriei autovehiculelor*, să semnaleze aspecte lingvistice particulare ale modului de utilizare și funcționare al acestora în comunicarea de specialitate intra- și inter-linguală, eventuale discontinuități și, acolo unde este cazul, să stimuleze la reflecție pentru soluții unitare, în cadrul unui demers care ar putea avea ca finalitate standardizarea acestora. Vor fi astfel abordați pentru început patru termeni de bază ai domeniului: *automobil*, *autoturism*, *autovehicul* și *vehicul*. Deși sunt termeni din domeniul *ingineriei autovehiculelor*, datorită faptului că au o arie largă de circulație în limbă², ei apar în dicționarele generale și în primul rând în dicționarul explicativ. Particularitățile lingvistice specifice domeniului sunt relevate îndeosebi atunci când termenii sunt utilizați nu individual, ci în structuri. Vom ilustra aspecte particulare privind definițiile, originile, modul de formare și evoluții în limba română, similarități și diferențe de utilizare, aspecte particulare în transferul în limbile engleză, franceză și germană.

---

² Dacă ar fi termeni aparținând în exclusivitate limbajului specializat, ar apărea doar în dicționarele specializate. De altfel, granițele dintre limbajul comun și limbajele specializate nu sunt fixe, iar migrația bidirecțională a termenilor este un fenomen lingvistic constant, în toate limbile naturale. Termenii specializați se constituie deseori prin preluarea unor termeni din limbajul comun și alocarea de sensuri specifice în respectul domeniului de specialitate, respectiv, termeni consacrați în limbajele de specialitate ajung să facă parte din vocabularul comun al tuturor utilizatorilor limbii.

Astfel, conform DEX (2016), termenul **vehicul** este definit ca „Mijloc de transport pe o cale de comunicație terestră, subterană, aeriană, cosmică, pe (sau sub) apă. – Din fr. **véhicule**, lat. *vehiculum*.”. Pentru **autovehicul**, există definiția “Vehicul terestru, autopropulsat, suspendat pe roți, șenile sau tălpi de alunecare, care servește la transportul oamenilor sau al bunurilor. [Pr.: a-u-] – Din fr. **autovéhicule**.”. **Automobil** este definit ca „Vehicul cu patru (rar trei, șase) roți pneumatice, mișcat de un motor cu explozie internă, cu aburi, cu electricitate sau aer comprimat; auto³. ◇ *Automobil-capcană* = automobil cu material exploziv la bord, folosit în atentate teroriste. **2.** Adj. (Despre vehicule) Care se mișcă cu ajutorul unui motor propriu. [Pr.: a-u-] – Din fr. **automobile**.”. În fine, prin *autoturism* se înțelege „Automobil cu caroserie închisă sau deschisă, cu care se transportă un număr redus de persoane; turism. [Pr.: a-u-] – **Auto**²- + **turism**.”. Pe baza celor patru definiții de mai sus, putem observa că **vehicul** este un termen generic³ care îi conține pe ceilalți trei. Altfel spus, orice **autovehicul**, **automobil** sau **autoturism** este o subcategorie a categoriei **vehicul**. Putem face aceeași remarcă în ceea ce privește relația care există între termenul **autovehicul** și ceilalți doi, respectiv **automobil** și **autoturism**. În fine, aceeași relație univocă se stabilește și între **automobil** și **autoturism**, al doilea fiind o subcategorie a primului. Într-o reprezentare formală, relația semantică dintre cei patru termeni poate fi redată astfel:

Această relație de incluziune presupune o utilizare diferențiată a termenilor în funcție de contextul și nevoile specifice de comunicare. Astfel, în comunicarea curentă sau chiar în anumite contexte profesionale, dacă nevoile de comunicare nu impun valorizarea specificului semantic al fiecărui termen, ci pe cea a nucleului generic de sens, între hiponime și hiperonimul lor se poate stabili o relație de sinonimie sau echivalență (de exemplu, *vehicul* folosit cu referire la un *automobil*). În schimb, în comunicarea specializată, termenii nu sunt interșanjabili și, mai ales, atunci când apar în sintagme. Astfel, sintagma **autovehicule rutiere**, consacrată în domeniu, atât ca ramură a ingineriei cât și ca specializare academică, nu are ca variantă de circulație, de exemplu, *vehicule rutiere*.

³ Arhilexem sau hiperonim în terminologia lingvistică.

Transferul lingvistic al acestor termeni și al sintagmelor curente în care intră către principalele limbi de circulație (engleză, franceză, germană) implică luarea în considerație atât a particularităților din limba sursă, respectiv română, cât și a celor din limbile țintă. Descrierea acestor corespondențe merită o atenție specială în relația cu limba engleză, având în vedere că este prima limbă de circulație în toate tipurile de comunicare internațională, inclusiv în comunicarea științifică. Astfel, termenul englez *vehicle* acoperă prin definiție aceeași realitate pe care o regăsim și în definiția din DEX pentru *vehicul*.⁴ În utilizare, *vehicle* corespunde atât lui *vehicul* cât și lui *autovehicul* din limba română și chiar la nivelul dicționarului, întrucât a doua definiție a lui *vehicle* corespunde exact celei a lui *autovehicul* din limba română. Pentru *autovehicul*, există în engleză și *motor vehicle*, dar fără frecvență de utilizare, cu excepția situației în care subiectul îl constituie tocmai punerea în evidență a diferențelor specifice între cele două structuri. Un alt echivalent al acestuia este și *automotive vehicle*, chiar mai puțin utilizat decât *motor vehicle*. **Sintagma *autovehicule rutiere* are astfel cea mai apropiată corespondență în engleză în *road vehicles*.**⁵

Corespondențele lui automobil din limba română în limba engleză implică de asemenea o oarecare complexitate. Astfel, *machine* înseamnă *mașină*, *dispozitiv*, dar include și sensul de *automobil*. Deși definiția lui *machine* cuprinde și sensul de ‘dispozitive acționate mecanic sau mijloace de transport, precum automobilele (mașinile) sau aeronavele’⁶ sau ‘sisteme sau dispozitive împreună cu sursele lor de energie și echipamentul lor auxiliar, precum automobilele (mașinile) sau pichamerele’⁷, atât în engleza britanică cât și în cea americană, după cum arată cele două dicționare, **substantivul nu este folosit în uzul curent cu sensul de *automobil***. Automobilul este inclus în categoria mai largă a mașinilor (ca sisteme, dispozitive).

Termenul englez *automobile* înseamnă *automobil* (având ambele valori – substantiv și adjectiv), dar și *autoturism*, *mașină personală*. *Automobile* apare în SUA și Canada ca varianta formală, preferată în comunicarea scrisă ca sinonim al lui *car*) și este folosit și atributiv: *automobile industry* (*industria automobilului*), ca ramură a *automotive industry* (*industria autovehiculelor*), aceste structuri fiind folosite uneori interschimbabil în uzul curent. Deși *automobile engineering* (*ingineria automobilului*) și *automotive engineering* (*ingineria autovehiculelor*) nu sunt domenii identice. Pentru *automobile* se utilizează în engleză și forma prescurtată *auto*, la fel ca în limba română – *piese auto*. Termenul *automotive* este folosit în special ca adjectiv, referitor la autovehicule și uneori automobile. Un singur dicționar înregistrează cuvântul și ca substantiv⁸, însă analiza pe corpus efectuată cu ajutorul lui SketchEngine confirmă această tendință. Atât *automotive*, cât și *automobile* pot fi folosiți interschimbabil pentru a desemna orice tip de vehicul cu motor/ autovehicul. În general, însă, se referă la un vehicul rutier pentru pasageri, care are, în mod tipic, 4 roți, echipat cu un motor cu ardere internă. Totuși, *automotive* poate fi considerat un termen general, care include toate *automobilele* și atributele lor/ tot ce se referă la acestea. Analiza de exemple dintr-un corpus de texte online și a unor site-uri și cărți de specialitate, pare că ilustrează o confuzie inițială care s-a produs printre cei care nu sunt vorbitori nativi de limbă engleză, după modelul lui *automobile* (care este atât adjectiv cât și substantiv). Sunt trei situații în care *automotive* pare că este element de sine stătător (putând fi ușor confundat cu un substantiv):

- a. în cazul enumerărilor, acolo unde substantivul determinat este menționat înainte de enumerarea respectivă: „Northamptonshire is at the centre of the UK's High Performance Technologies (HPT)

⁴ Cf. <https://www.thefreedictionary.com/vehicle>

⁵ Cf. <http://www.coventry.ac.uk/course-structure/PG/2017-18/eec/automotive-engineering-msc/>

⁶ Collins English Dictionary – Complete and Unabridged, 12th Edition 2014 © HarperCollins Publishers;

⁷ American Heritage® Dictionary of the English Language, Fifth Edition. Copyright © 2016 by Houghton Mifflin Harcourt Publishing Company;

⁸ Random House Kernerman Webster's College Dictionary, © 2010 K Dictionaries Ltd. (<https://www.thefreedictionary.com/automotive>)

cluster offering world-leading design and manufacture of innovative technologies, engines and products incorporating low carbon engineering and the application of advanced materials and composites. Sectors include *automotive*, *motorsport*, *aerospace*, *energy* and *defence*”;

b. este plasat la final (în aceste două cazuri de cele mai multe ori alături de o serie de substantive folosite cu valoare atributivă): „[...] the effect of financial difficulties, consolidation and other changes within the **steel**, *automotive*, **construction** and other **industries** in which the Company participates; failure to maintain appropriate levels of inventories [...]”

c. este subînțeles: „Steve Brown, Vice President of Global Sales, comes from Dassault Systemes, where he led sales for **North American Automotive (Group)**. Prior to Dassault, Brown served in sales leadership roles at other PLM companies, including SDRC, MSC Software and CoCreate Software”; „My name is Doug Torseth. I have been in the automotive industry for over 30 years. Over 10 of those years have been with **Smith Nielsen Automotive (Service)** in Apple Valley, with over 5 of those as owner / operator”. Substantivele din paranteză apar în denumirile oficiale ale celor două organizații evocate în exemplele de mai sus. Semnalăm și utilizarea lui *automotive* ca substantiv (în special în engleza americană), în general în denumirile unor companii care produc sau comercializează componente pentru autovehicule: „Subaru of Indiana **Automotive Inc.**”, „Cuccinelli repeatedly made reference to Greentech **Automotive**, the environmentally-friendly *auto company* that McAuliffe helped found (and from which he subsequently resigned)”. Cu valoare de substantiv apare și în unele cărți și articole de specialitate destul de recente (puține, însă), scrise de specialiști care nu sunt vorbitori nativi (Klaus-Dieter Kreuer, R.D.S.G. Campilho). Este posibil să fie și opțiunea unor traducători neexperimentați: „As a result, as search for new, recyclable and lighter materials is on for future *automotives*. [...] To overcome these drawbacks and to fulfill the EU guidelines on *automotives*, NFs are becoming more popular candidates that can replace glass fibers to a large extent”; „PEMFCs are preferred for use in *automotives* for a multitude of reasons including their high volumetric and gravimetric power density. PEMFCs for *automotives* have electrodes that are typically constituted of Pt-based catalysts separated by proton-conducting perfluorosulfonic acid (PFSA) or hydrocarbon membranes”.

Așadar, pentru *ingineria autovehiculelor*, cea mai apropiată corespondență în limba engleză ar fi *automotive engineering*, iar pentru *ingineria automobilului*, *automobile engineering*, cu precizarea că în numeroase contexte pot fi utilizate interschimbabil.

Autoturism din limba română corespunde practic lui *car* în limba engleză. Cu precizarea că în vreme ce primul aparține în limba română registrului îngrijit (în viața curentă nu se utilizează), *car* aparține în limba engleză registrului curent-familiar. Ceea ce face că din acest punct de vedere, respectiv al nivelului de limbă, lui *car* îi corespunde în limba română *mașină*. În engleza britanică, corespondentul în același registru formal pentru *autoturism* este *motorcar*. Forma *passenger car* ar putea corespunde doar parțial lui *autoturism*, întrucât implică un număr mai mare de pasageri (maxim 9-10) față de *autoturism* în română (2-7).

Trei dintre termenii evocați, respectiv *vehicul*, *autovehicul* și *automobil* au precizată în definițiile din DEX originea în limba franceză. Dacă pentru *vehicul* și *automobil*, această mențiune lexicografică este corectă, pentru *autovehicul* este inexactă. Termenul *autovehicul* nu există și nu a existat ca atare în limba franceză. El s-a format prin compunere, în limba română, din *vehicul* și *auto*, ambele forme având, într-adevăr, origine franceză și fiind utilizate curent și în franceza contemporană. Această inexactitate a DEX-ului în ce-l privește pe *autovehicul* constituie o capcană în transferul română-franceză⁹, fenomen la care expune cel mai frecvent contactul între limbile

⁹ În traductologie, fenomenul este desemnat prin termenul *faux-amis* [falși prieteni], care constă în traducerea printr-o formă inexistentă a unei forme din limba sursă, sub efectul potențialității lingvistice: cea formă nu există, dar ar fi putut exista, pe baza mijloacelor limbii. *Autovéhicules* ar fi putut exista în limba franceză. Dar nu există.

apropiate. Prin urmare, sintagma **autovehicule rutiere** nu se va reda prin **autovéhicules routiers*, ci prin **véhicules routiers**, întrucât *véhicule* corespunde, ca și în engleză, atât lui *vehicul* cât și lui *autovehicul* din română. Și tot ca în engleză, doar acolo unde se impune, se utilizează *véhicules routiers motorisés*, cu varianta *véhicules routiers à moteur*.¹⁰ Interesantă este și descrierea lui *autoturism*. Pentru acest termen, DEX-ul nu menționează originea, ci doar modul de formare: elementul de compunere *auto* însemnând „automobil”, „automat” și substantivul *turism*. Acesta din urmă este definit în DEX și ca sinonim al lui *autoturism*. În româna contemporană, *turism* nu mai este utilizat cu acest sens, dar, într-adevăr, în prima jumătate a secolului trecut este atestat cu această utilizare: *Furgonul cu cai înhămați și cele două camioane regimentare și turismele comandanților așteptau loc de încolonare*. SADOVEANU (DLRC 1955-1957). De remarcat însă că, deși substantivul *turism* este împrumutat din franceză, *tourisme* nu are și nu a avut niciodată în această limbă, singur, sensul de autoturism. Sensul din română se datorează determinantului din franceză prezent în sintagma *voiture de tourisme*, care redă în fapt scopul de utilizare a vehiculului, *tourisme* păstrându-și deci sensul de bază pe care îl are și astăzi. Or, acest sens al scopului s-a diluat în româna contemporană pentru *autoturism*, întrucât acesta nu desemnează un autovehicul destinat turismului, ci un automobil destinat transportului unui număr redus de persoane. Nici măcar la Sadoveanu, observăm, nu desemna un vehicul destinat turismului, întrucât contextul arată funcția utilitară a acestuia. Totuși, între sursa *voiture de tourisme* din franceză și rezultatul *autoturism* din română, trebuie să remarcăm un rezultat de economie de formă produs de geniul limbii române. Aceeași remarcă se poate face și în alte cazuri, cum ar fi *autovehicule rutiere/ vs/ véhicules routiers motorisés*.

În cazul lui *automobil*, cea mai mare parte a dicționarilor precizează originea franceză, atât ca substantiv cât și ca adjectiv. *Dicționarul de neologisme* (ed. 1986) emite ideea unei origini multiple, respectiv din franceză, italiană și germană. Ulterior, și alte dicționare vor prelua această posibilă origine multiplă a cuvântului¹¹, lăsând să se înțeleagă că termenul a pătruns în limba română prin cele trei filiere - franceză, italiană, germană. Nu este și cazul DEX-ului, care în mod constant precizează originea franceză a cuvântului¹². În limba franceză, termenul însoțește substantivul *voiture*, în sintagma *voiture automobile*, deci cu valoare de adjectiv, dar funcționează și ca substantiv independent, exact cum a fost preluat și în limba română.

¹⁰ În ce privește titulatura unei specializări academice, poate corespunde și **véhicules automobiles**. V. <https://www.maformation-paris.fr/formation/recherche?Query=vehicules&Lieu=>

¹¹ v. MDN (2000), NODEX (2002)

¹² v. edițiile 1998, 1999, 2016.

În comunicarea curentă, *voiture automobile*, care ține de registrul îngrijit al limbii, a fost redusă la forma *auto* (având genul feminin, după o îndelungată ezitare în care ambele genuri au fost revendicate pentru acest substantiv. Corespondentul românesc al substantivului *auto*, păstrând același registru de limbă, nu este *automobil*, ci „*mașină*”. Substantivul *automobil* din limba română este rezervat registrului îngrijit, limbajului specializat, așa cum este *voiture automobile* în limba franceză.

Automobilul Persu

În limba germană, *vehicul* se redă prin *das Fahrzeug*, compus din *Fahr* + *zeug* (*mijloc de transport*). *Fahrzeug* (*vehicul*) este arhilexemul, o arhiunitate care include toate mijloacele de transport terestre rutiere. *Das Vehikel* există în limba germană, dar se folosește exclusiv peiorativ. Echivalentul german pentru *autovehicul* este *das Kraftfahrzeug* – (abrev. *Kfz*) care înglobează *das Auto* (*mașina*), *der Wagen* (*mașina*), *das Automobil*, *der Personenkraftwagen* (*autoturismul*) etc. Sintagma *autovehicule rutiere* corespunde substantivului compus *Straßenfahrzeuge* (*Straßenfahrzeug*, compus din *Straßen* și *Fahrzeug*, este un *vehicul care circulă pe șosele, vehicul rutier*) care apare, de exemplu, în lucrări despre *dinamica autovehiculelor rutiere* (*Dynamik der Straßenfahrzeuge*), dar dacă se face referire la ramura de specialitate, această sintagmă poate fi redată în limba germană prin *Straßenfahrzeugtechnik*. Domeniul de studii *ingineria autovehiculelor* are, în spațiul germanofon, un corespondent în *Fahrzeugtechnik* (*Fahrzeugtechnik Bachelor-Studium Deutschland, Fahrzeugtechnik Master-Studium Deutschland, Diplom Ingenieur Fahrzeugtechnik*). Se observă, în cele două sintagme, că *Fahrzeug* (*vehicul*) este folosit cu accepțiunea *autovehicul* din limba română, cum se întâmplă și în limba engleză cu *vehicle*, deoarece în utilizare, *Fahrzeug* poate corespunde deseori atât lui *vehicul* cât și lui *autovehicul* din limba română. *Der Wagen*, folosit în vorbirea colocvială, apare mai ales în substantive compuse din limba germană pentru a desemna diverse tipuri de mașini, cel mai cunoscut exemplu fiind *Volkswagen* (*mașina poporului*), dar și *Sportwagen* (*mașina sport*), *Rennwagen* (*mașina de curse*), *Kleinwagen* (*microautomobil*) etc. În ce privește termenul *automobil*, acesta apare ca fiind împrumutat din limba franceză. Adjectivul *automobil* se întâlnește rar, de exemplu în *automobile Gesellschaft* (*companie auto*). Substantivul *das Automobil* este o formă elevată, este considerat chiar învechit și are o frecvență de utilizare mai mică decât forma prescurtată *das Auto*, folosită în limbajul uzual pentru a desemna *mașina personală, autoturismul*. Termenul consacrat în limbajul de specialitate este (*der*) *Kraftwagen*. Acesta din urmă poate fi *Personenkraftwagen* (*autoturism*) sau *Lastkraftwagen* (*camion*). Prin urmare, automobilul poate transporta, în spațiul german, fie persoane, fie mărfuri. Trebuie să remarcăm de asemenea că substantivul *das Automobil* este totuși preferat în cuvinte compuse precum *Automobilindustrie* (*industrie de automobile*), *Automobilproduktion* (*producție de automobile*), *Automobilhersteller* (*producător de automobile*),

Automobilbau (construcție de automobile), *Automobilkonzern* (concern auto), *Automobilgesellschaft* (companie auto), ***Automobiltechnik*** (ingineria automobilului). Corespondentul lui ***autoturism*** din limba română în limba germană ar putea fi ***der Personenkraftwagen*** (abrev. *Pkw*), compus din *Personen* + *Kraftwagen* (automobil pentru persoane), deși legislația germană prevede pentru acesta un număr maxim de 9 persoane. Observăm aici similitudinea cu termenul din limba engleză ***passenger car***. Interesantă este de asemenea existența, în limba germană, a conceptului de ***Reisemobil***, mașină concepută și construită special pentru călătorie (*Reise*) și vacanță.

Descrierea de față surprinde, cum se poate constata, o serie de particularități atât de sisteme lingvistice în contact cât și de moduri de utilizare atestată a unor forme¹³. Având imaginea amplă a acestor jocuri de limbaj asemănătoare uneori jocului de oglinzi, sperăm ca cititorul să devină astfel mai sensibil la diversele utilizări ale termenului/ termenilor evocați și astfel mai avizat în alegeri lingvistice care implică acești termeni.

Referințe bibliografice:

- *Dictionarul explicativ al limbii române*, ed. 1998, 2009, 2016;
- *Duden Deutsches Universalwörterbuch*, Dudenverlag, 2009, <https://www.duden.de/woerterbuch>
- *Glossary of ADS Terms* by U.S. Agency for International Development, 2014
<https://definedterm.com/>
- *McGraw-Hill Dictionary of Scientific & Technical Terms*, McGraw-Hill Education; Sixth Edition, 2002
- Pleșu, Andrei, *Limba păsărilor*, Editura Humanitas, București, 1994;
- Zumthor, Paul, *Babel sau nedesăvârșirea*, Editura Polirom, Iași, 1998;
- Salem, Lionel (dir.), *Le dictionnaire des sciences*, Hachette, Paris, 1990;
- <https://dexonline.ro>;
- <http://www.mastersportal.eu/studies/14880/vehicle-engineering.html>
- <https://www.thefreedictionary.com/>
- <http://www.arts-et-metiers.net/musee/fardier>
- http://www.ingineria-automobilului.ro/reviste/Ingineria_22.pdf /Ingineria_24.pdf (Istoria Automobilului în România)

---

¹³ In lingvistică, opoziția se regăsește prin dihotomiile limbă/vs/ vorbire (F. de Saussure), competență/vs/ performanță (N. Chomsky), normă/vs/ vorbire (E. Coseriu) etc.